

Myšlenka jako „vynález“ (a jako „nápad“)

Ať už rozumíme pod „myšlením“ nebo „myšlenkou“ cokoli (a interpretujeme jakkoli), je zřejmé, že skutečné myšlení začíná až s člověkem (a pravděpodobně nikoli ihned po jeho vzniku, protože to ještě nějaký čas potřebovalo, aby se myšlení mohlo ustavit jako myšlení), i když nějaké náběhy k tomu můžeme pozorovat i u vyšších živočichů (spíše ovšem až u těch zdomácnělých a tedy jen jako adaptaci na lidský svět a kontakty s člověkem). Myšlení zkrátka někde a někdy začíná, a proto je můžeme považovat za jakýsi „vynález“. Protože však myšlení (pokud je blíže nějak dále nevymežíme) je velice těkavé, musíme předpokládat jako další („vývojový“) vynález ustavení jednotlivých myšlenek, k nimž je možno se vracet, tj. dát jim novou aktuálnost, nový život. Takže i možnost či schopnost ustavit a upevnit myšlenku musíme považovat za jakýsi „vynález“. A tady se objevuje před námi ten základní, a jak se zdá přímo obrovský problém: jak vlastně vzniká taková „myšlenka“? A protože musíme od sebe odlišit „myšlenku myslící“ od „myšlenky myšlené“ (po Descartovi a zejména po Husserlovi a jeho interpretacích) to už nesmíme směřovat, musíme se zejména tázat: jak vlastně „vzniká“ ono „myšlené“ (cogitatum)? Můžeme, ba smíme ono cogitatum chápat a legitimně interpretovat jako „produkt“ myšlenkového aktu, tedy myšlení myslícího (cogitatio cogitans)? Nespočívá řádné, tj. „pravé, „skutečné“ myšlení právě naopak v tom, že se myšlenkové akty, tj. psychické výkony spravují (řídí) tím, co se pokoušejí myslit? Nespočívá takové řádné, tudíž sebe samo spravující a ovládající myšlení právě v tom, že se odevzdává svému myšlenému? A nespočívá kritická reflexe k níž se každé řádné, „pravé“ myšlení musí vždy znovu uchylovat a tak samo sebe kontrolovat, právě v tom, že když samo něco ustaví jako svůj „produkt“, svůj „výtvar“, musí vždy znovu a neustále sledovat, zda tento vlastní výtvar vskutku dostatečně odpovídá tomu, co se myšlenková aktivita pokouší nějak zachytit (a po takovém zachycení objevené= chyby a vady ještě opravit)?

(Písek, 080126-3.)